

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument ze zasedání

14. 8. 2009

B7-xxxx/2009

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě otázky k ústnímu zodpovězení B7-xxxx/2009

v souladu s čl. 115 odst. 5 jednacího řádu

o dopadech celosvětové finanční a hospodářské krize na rozvojové země
a rozvojovou spolupráci

Eva Joly
za Výbor pro rozvoj

Usnesení Evropského parlamentu o dopadech celosvětové finanční a hospodářské krize na rozvojové země a rozvojovou spolupráci

Evropský parlament,

- s ohledem na summit skupiny G20, který se konal dne 2. dubna 2009 v Londýně, a na její prohlášení o globálním plánu obnovy a reformy,
- s ohledem na deklaraci tisíciletí OSN ze dne 8. září 2000, která stanoví rozvojové cíle tisíciletí jakožto kritéria zavedená společně mezinárodním společenstvím s cílem mj. odstranit chudobu a hlad,
- s ohledem na zprávu Světové banky a Mezinárodního měnového fondu (MMF) nazvanou „Global Monitoring Report 2009: A Development Emergency“ („Globální monitorovací zpráva 2009: rozvojová nouze“), která byla zveřejněna v dubnu 2009,
- s ohledem na zprávu Světové banky nazvanou „Global Development Finance: Charting a Global Recovery 2009“ („Financování celosvětového rozvoje: návrh celosvětové obnovy 2009“) zveřejněnou v červnu 2009,
- s ohledem na konferenci OSN o světové finanční a hospodářské krizi a jejím dopadu na rozvoj a s ohledem na přijetí výsledného dokumentu této konference Valným shromážděním OSN v podobě rezoluce č. 63/303 ze dne 9. července 2009,
- s ohledem na sdělení Komise přijaté dne 8. dubna 2009 nazvané „Podpora rozvojových zemí při zvládnání krize“ (KOM(2009)0160),
- s ohledem na závěry Rady ve složení pro obecné záležitosti a vnější vztahy ze dne 18. května 2009 týkající se podpory rozvojových zemí při zvládnání krize,
- s ohledem na své usnesení ze dne 14. března 2006 o revizi strategie Mezinárodního měnového fondu¹,
- s ohledem na studii profesorky Ngaire Woodsové týkající se mezinárodní reakce na globální krizi a reformy mezinárodní finanční struktury a struktury pomoci²
- s ohledem na otázku Komisi ze dne 3. září 2009 týkající se následků celosvětové finanční a hospodářské krize na rozvojové země a na rozvojovou spolupráci (O-xxxx/2009 – B7-xxxx/2009),
- s ohledem na čl. 115 odst. 5 a čl. 110 odst. 2 jednacího řádu,

¹ Úř. věst. C 291E, 30. listopadu 2006, s. 118.

² Vypracování studie si zadala Tematická sekce Vnější vztahy GŘ Evropského parlamentu pro vnější politiky Unie; její zveřejnění se očekává.

1. zdůrazňuje, že rozvojové země celosvětovou finanční a hospodářskou krizi nezpůsobily, ale jsou jí neúměrně postiženy, neboť musí čelit dramatickému zpomalení růstu a zvýšení míry nezaměstnanosti, negativním dopadům na obchodní a platební bilanci, prudkému poklesu čistého přílivu soukromého kapitálu a přímých zahraničních investic, omezenému přístupu k úvěrům a financování obchodu, poklesu objemu remitencí, velkým a nepravidelným pohybům směnných kurzů, hroucení rezerv, většímu kolísání a propadu cen přírodních surovin i nižším příjmům z cestovního ruchu;
2. souhlasí s prohlášením generálního tajemníka OSN Pan Ki-Muna, že celosvětová finanční krize zapříčinila rozvojovou nouzi a ohrozila nebo i zvrátila těžce vydaný pokrok v oblasti omezování chudoby, hladu a dětské úmrtnosti, zlepšování dostupnosti základní školní docházky, zajišťování rovnosti mezi ženami a muži, přístupu k nezávadné vodě a hygieně – stručně řečeno, celosvětová finanční krize ohrožuje pokrok při plnění rozvojových cílů tisíciletí;
3. s velkým znepokojením konstatuje, že krize si již vyžádala velký počet lidských obětí a má ničivý dopad na ohrožené skupiny v nechudších zemích: očekává se, že počet nezaměstnaných vzroste o 23 miliony, počet extrémně chudých se jen v roce 2009 zvýší o 90 milionů a počet dětských úmrtí vzroste v období let 2009–2015 v průměru o 200 000 až 400 000 ročně (rok 2015 je závěrečným rokem plnění rozvojových cílů tisíciletí);
4. zdůrazňuje, že řada rozvojových zemí shledává, že všechny zdroje financování jejich rozvoje byly krizí zasaženy a že bez rozsáhlé vnější pomoci nebudou schopny zabezpečit své těžce vydané hospodářské zisky;
5. vítá skutečnost, že skupina G20 uznala svoji „kolektivní odpovědnost za zmírnění sociálních dopadů krize s cílem omezit dlouhodobé škody na globálním potenciálu na minimum“ a že znovu potvrdila existující závazky a přísliby nových zdrojů, včetně 50 miliard USD na podporu sociální ochrany, oživení obchodu a zajištění rozvoje v zemích s nízkými příjmy, podstatného zvýšení podpory rozvojových zemí v případě krize a většího objemu zdrojů na sociální ochranu v nejchudších zemích;
6. vyjadřuje obavy z toho, že přislíbené finanční prostředky nebudou dostačující, nebudou zaměřeny na nejpotřebnější země a nebudou uvolněny dostatečně pružně ani rychle na to, aby přinesly rozvojovým zemím potřebný užitek;
7. vítá navýšení zdrojů dostupných MMF a dalším mezinárodním finančním institucím; dále vítá nedávné reformy MMF, včetně vyšší míry zapojení rozvíjejících se zemí, sjednocení podmínek MMF i většího důrazu na úpravu podmínek podle konkrétní situace jednotlivých zemí; domnívá se však, že ustanovení dodatečného zastupujícího člena nestačí k tomu, aby mohly rozvojové země hrát významnější úlohu a být lépe zastoupeny, a vyzývá k dalším reformám;
8. je vážně znepokojen skutečností, že 82 % nově vypůjčených zdrojů MMF bylo v červenci 2009 poskytnuto evropským zemím a jen 1,6 % zemím Afriky, což naznačuje, že většina dostupných zdrojů by mohla být věnována rozvíjejícím se trhům s vysokými příjmy a zemím se středními příjmy, které budou spíše schopny své půjčky splatit;

9. vyzývá k rychlému uvolnění dalších 6 miliard USD z odprodeje zlatých rezerv MMF na zvýhodněné a flexibilní financování pro nejchudší země; se značným znepokojením konstatuje, že MMF může podle svých odhadů pokrýt jen přibližně 2 % (celkových) vnějších finančních potřeb zemí s nízkými příjmy, což zdůrazňuje skutečnost, že je třeba, aby i jiné instituce a dárci poskytli další zvýhodněné finanční zdroje a granty;
10. vyjadřuje politování nad skutečností, že účinná reakce na krizi by vyžadovala novou a rozsáhlou finanční injekci, a přes sliby skupiny G20 o tom, že „poskytne nejchudším zemím zdroje na sociální ochranu, a to i prostřednictvím investic do dlouhodobého zajištění potravin a dobrovolných dvoustranných příspěvků do rámce ohroženosti Světové banky, včetně krizového nástroje pro infrastrukturu a fondu rychlé sociální reakce“, disponovala Světová banka pro svou reakci převážně jen vlastními existujícími zdroji a nástroji;
11. konstatuje s velkým znepokojením, že tyto okolnosti vedly k tomu, že Světová banka nebyla schopna reagovat na situaci v řadě zemí, které byly v důsledku krize obzvláště ohrožené, avšak nesplňovaly kritéria způsobilosti Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj ani Mezinárodního sdružení pro rozvoj nebo modelů přidělování, které vyžadují úvěruschopnost a historii „dobrých výsledků“; domnívá se, že tento neodpovídající způsob financování poukazuje na klíčové problémy v řízení Světové banky, která minimalizuje rizika hrozící instituci a jejím členům, kteří si úvěry neberou, na úkor jejich potřebných členů z řad rozvojových zemí;
12. zdůrazňuje, že příčinou neschopnosti brettonwoodských institucí reagovat na potřebu zemí s nízkými příjmy zvládat krizi jsou hlavně opožděné správní reformy těchto institucí, jejichž cílem mělo být zvýšení jejich významu, legitimacy, efektivity a citlivosti vůči rozvojovým zemím a schopnosti reagovat na jejich potřeby; vyzývá k okamžitému uskutečnění těchto reforem;
13. žádá EU a její členské státy, aby se chopily své odpovědnosti hlavních mezinárodních aktérů a usilovaly o rychlé uskutečnění potřebné reformy brettonwoodských institucí a současně odstranily zásadní nedostatky reakce skupiny G20, MMF a Světové banky na krizi, a to rychlým dodáním pomoci rozvojovým zemím a zajištěním rychlého vyplacení prostředků zemím, jejichž investice do plnění rozvojových cílů tisíciletí jsou nyní ohroženy v důsledku vnějšího šoku, konkrétně finanční krize, s níž absolutně nemohly počítat ani ji regulovat;
14. vítá záměr EU uvolnit okamžitě 8,8 miliard EUR na rozvojovou pomoc, rozpočtovou podporu a financování zemědělství a navrhovaných 500 milionů EUR na podporu sociálních výdajů v rozvojových zemích prostřednictvím ad hoc mechanismu FLEX pro ohrožené země určeného státům AKT; doporučuje zaměřit rozpočtovou podporu na oblasti zdraví, důstojných pracovních podmínek, vzdělávání, sociálních služeb a zeleného růstu v podobě sektorálně zaměřené rozpočtové podpory;
15. poznamenává však, že kromě 100 milionů EUR určených svěřeneckému fondu EU–Afrika pro infrastrukturu pocházejí veškeré další zdroje z předchozích závazků, a vyzývá ke zvýšení dodatečného financování; vyjadřuje obavy nad tím, jak Komise zaplní mezery v budoucím financování, které vzniknou dřívějším vyplacením rozpočtové podpory;

16. zdůrazňuje, že objem oficiální rozvojové pomoci nestačí k tomu, aby pokryl potřeby rozvojových zemí, které jsou v důsledku krize mnohem vyšší, a vyzývá Komisi, aby předložila nové návrhy inovačních mechanismů financování;
17. vyzývá EU, aby se zasadila o zavedení vhodných celosvětových regulačních opatření s cílem zabránit vzniku další finanční krize;
18. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, organizacím OSN, MMF a Světové bance i guvernérům MMF a Světové banky z členských států EU.